

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАН
КЫЗЫЛ ХООРАЯ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТЬ БОЛГАН КЫЗЫЛ ХООРАЯ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1958 ч.
ОКТАБРЬ
15
СРЕДА
№ 205 (4175)
Өртөз 20 коп.

Базарстаның Комунисттик партиязының Павлодар обкомунга болгаш облкүсөткө (1 арман).
1958 жылдың III кварталында ССРЭ-нің үлөтпүрүнүч түрүнө планымың күсөлдөзүн дугайында (1 арман).
СЭКП-НИҢ XXI СЪЕЗДИЗИНГЕ АЛДАР КЫЛДЫР (1 арман).
Азия болгаш Африка чурттарының чогаалчыларының конференциясы (1 арман).
С. Комбайнер.— Ушман тараа болгаш

комбайнер (2 арман).
Н. Димга.— Ревлюционизме уулу күчүтүч чөсөткө (2—3 арман).
ВЛКСМ-НИҢ 40 ЧЫЛ ОЮНГА УТБУШ-ТУР.— Комсомолдуца айыгы ордени (3 арман).
А. Төгүт-оол.— Шугуатржу Татьяна Врублевская (3 арман).
РЕДАКЦИЯГА ЧАГААЛАР (3 арман).
С. Иванов.— Делегей байдалының допчулалы (4 арман).

КНО-вун Бол Ассамблеясының III сессиясында ССРЭ-нің төлөзүнүн жеткеле (4 арман).
Ядролук чөсөткө корутуларын дөш айың бүгү чурттарга өрттирериче Тайбыңдын Бүгү-делегей Чөвүлели кыйгырып турар (4 арман).
Айың уунче ракетаны АКШ-та салып үндүргөн (4 арман).
КНО: А. Чылбын-оол.— «Пальмалык арыңың мур» (4 арман).

Көдээ Советтин ролун бедидер

Культура болгаш ажил-агының бүгү адырыгына Советтеринин ролун бедидериниң комунисттик тургунуңуң улуң сорулгаларын негиз турарын партиязың XX съездин чугулап айтылган. Во аразында көдээ Советтер боттарының ажил-чорудулары өзүн өжиктиген. Олар чонун сонугулар турарын хүн бүртүнүчүгүла айтырылганы шийтирле туралы талаш-тартыш мөсөсө активне даямн турар. Көдээ Советтеринин ролун улам-на бедидеринге оларның эргелерин калбартканын база идиң болган.

МТС-терин СТС-тер кылдыр эде организастарына, тракторларын болгаш көдээ ажил-агың машиналарын колхозтарга шын куулап сардарына Советтер илпейлиң киржир, техниканы болгаш механизаторларын таарыштыр тургузарда экономика талаш-биле хожудангай колхозтарга кичөөңгө салыр керек. Колхозтарда техниканы чөп ажил-агыңга контролду олар чорудар, артың бугуругелерин агрономия болгаш зооветеринария талаш-биле шын хандыры оларын чугула хамыраш. Күрөң өргө-чатырганының органы болганда, олар көдээ ажил-агың ажилдарының бүдүңүгү, эки шынары дөш шыңын хайгаарар ужурут.

Областа колхозтар аразының электри станцияларының, сугурыла четкилеринин тургулары, калдык камгала, школа болгаш културга албан черлери, чаа-чаа бугуругелер сөөдүгү улам-на калбартып турар. Бо айтырылгалар талаш-биле удуругала көдээ Советтеринин хүн бүгү ажилының база төвүгө турар ужурут. Ажил-херек бүрүзү камшына хевиринг өсөс, баш бурунгаар бодомчалык, план өзугаар бөшкөрүм чугула. Мурнакчыларын дуржуугаларын калбартышпаан, хожудан тургаларын оларның денелеринге чедир көдүрөр, организам-массалык ажилды чаа негеделер өзугаар экижидер керек.

Во талаш-биле үлөгеринг ажилдап турар көдээ Советтер бар. Маңаа чиксе кылдыр Чөн-Хемчик районун Ийме көдээ Советин (күткөк дарагы өш Осур) айтып болур. Ол болза бодунуң ажилыңа доктаамал комиссаяларын, депутаттарын болгаш активте казак-биле кыриштирип турган, көдээ ажил-агының улам ийди хөжүдөринге, мында Ленин аттыг колхозтуң күрүнө мурнуна планын сорулгаларын чедидишканын шийтирлеринге бодунуң ролун көргүсөн.

Ленин аттыг колхоз күрүнөгө дүк белеткөөринин планын 114 хуу, өлтүнн—100 хуу күсөткөн. Ол ийман 42 тонна сүтү планын октябрь 9-та 42,9 тонна кылдыр, а 1040 тонна тараа белеткөөрин хүлөөнгөш, ону 1240 тонна кылдыр күсөткөн. Нийтинин малы өзүн, оң продуктуну улам-на бедиди турар. Тос айларын дургузунда ийне бүрүзүндөн 1082 кг азы өрткөн чымдың оң үзүндөн 163 кг көй сүттү саап алган, а хойдан өртүмал-биле 2,1 кг дүк кырын азынган.

Казах ССР-нің Павлодар облазын Ленин ордени-биле шаңнаар дугайында

ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун ЧАРЛЫ

Тараа болгаш көдээ ажил-агының өскө-дөө продуктуларын бүдүрүң күндөдиринге Казах ССР-нің Павлодар облазының ажилчы чоннарының чедиди алганы улуң чедидишканы дөш, 1958 жылда күрүнөгө 155 миллион пуд тараа сазар талаш-биле социалисттик хүлөөгелерин чедидишканын күсөткөн дөш Казах ССР-нің Павлодар облазын Ленин ордени-биле шаңнаар.

ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы Н. ВОРОШИЛОВ.
ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун Секретары М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль
1958 жылдың октябрь 11.

Колхозчулар авансаны ап турар

Эрэн районун «Комунистиче орук» колхозунуң колхозчулары ажа авансанын ай шондо доктаамал ап турар.
Артың баштаар чери октябрь 1-ден өткөш колхозчуларга тараа авансанын база берип өгөдөгөн. Баттайың авансага колхозчулар бар күш-хүңүгө олаштыр 500 грамм күрүшүн, 300 грамм кызыл-таети алганар.

Казахстанның Комунисттик партиязының Павлодар обкомунга болгаш облкүсөткө

Павлодар областың колхозчулары, совхозтар, СТС-тер ажилчылары, көдээ ажил-агының түскүй өрткөңгө, партия, совет органдары болгаш бүгү ажилчы чоннары тараа бугурун күндөдиринге улуң чедидишканын чедиди алганы болгаш белдиз социалисттик хүлөөгелерин алдарың-биле күсөткөн—күрүнөгө 155 миллион пуд, азы 1958 жылдың планы-биле көрдүгөңгө бодарга ийи катал хөй тараа сатынган Совет Эвилелиниң Комунисттик партиязының Төп Комитеди, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиуму болгаш ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлели улуң сеткел ханымышың-биле деңдөгөн тур. Тараа култураларының бир гектарында өртүмал-биле 8,8 центнер тарааны күрүнөгө саткан.

Областың бо хире хөй тарааны кур болгаш куруккан черлерин чедидишканын шийтедиг алганының ажил-агың-биле бугуру болгаш күрүнөгө сазар арталык болган. Областың сөөдүгү чымдар ийтинде 2.700 мун гектар кур болгаш куруккан черлерин шийтедиг алган, ол черлерге көдээ ажил-агының күчүтүгү техника-биле хандырыткан он-он улуң совхозтарын организастаан.

Областың көдээ ажил-агының ажил-ишчилеринин улуң чедидишканын бодо оларын чүтүлдүгү күш-ажилың болгаш көдээ ажил-агының шыңын күндөдиринин талаш-биле партиязың болгаш чазактың ажилдап кылган хөжөгелерин амдырдап боттандырганын түңсөп болур. Партия, совет болгаш көдээ

ажыл-агың органдарының кадрларын, совхозтарын болгаш колхозтарын удуруткучуларын болгаш түскүй өрткөңгө, ол ийман механизатор болгаш өскө-дөө мергежилдерин кадрларын белеткөөринин болгаш кижиздеринин талаш-биле областың улуң ажил чоруттуган.

Көдээ ажил-агының ажилдакчыларының чүтүлдүгү күш-ажилың бедиди үлөзөшпашаан, СЭКП ТБ-ның болгаш ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелиниң сазарын өзугаар ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиуму Павлодар областын Ленин ордени-биле шаңнаан.

Тараа бүдүрүң күндөдиринин хөжөгө чедиди алган чедидишканын-биле, чазактың бедиди шаңналы-биле Совет Эвилелиниң Комунисттик партиязының Төп Комитеди, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиуму болгаш ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлели Павлодар областың көдээ ажил-агының ажил-ишчилеринге байыр чедирип база областың өр, хөжөгөн колхозчулары, совхозтарын, СТС-терин өр, хөжөгөн ажил-ишчилерин, көдээ ажил-агының түскүй өрткөңгө болгаш бүгү ажилчы чоннары тараа болгаш көдээ ажил-агының өскө-дөө продуктуларын бүдүрүң улам ийди көндөдиринге, кылдың баш санын көндөдиринге болгаш оң продуктунуң бедидеринге күнтерин харамнаштар, ол болза чөңга ажил-чемкиң болгаш чик үлөтпүргө чиг-өрттөң өзбөшкөн тургузары дөш бистин улуңуң демоселиниң хөжөгө үлөң салышымың болур деп иделген илдерли тур.

СЭКП ТӨП КОМИТЕДИ. ССРЭ-НИҢ ДЭЭДИ СӨВЕДИНИҢ ПРЕЗИДИУМУ. ССР ЭВИЛЕЛИНИҢ МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИ.

1958 чылдың III кварталында ССРЭ-нің үлөтпүрүнүч күрүнө планының күсөлдөзүн дугайында

ССРЭ-нің үлөтпүрүнүч ийити продукция бүдүрүң үндөдиринин планын 1958 чылдың III кварталында 102 хуу күсөткөн деп ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелинин чанында Төп Статистика өргөмелинин дыйнадымында айтып турар. 1958 чылдың 9 айларынин планын 103 хуу күсөткөн. 1958 чылдың 9 айларынин дургузунда үлөтпүр бүдүрүңүнүн көчкөзү өрткөн чымдың оң-ла үзүңгө бодарга 10 хуу күсөдөгөн.

Бүгү өвилдешкен республикалар ийити продукция-да талаш-биле болгаш үлөтпүр кылгыларын оң чугула хевирлеринин-да талаш-биле 9 айларын планын күсөткөш болгаш ажил күсөткөш. Камчатканың, Баргаданын, Бухаранын, Кара-Каластын, Самарканданын болгаш Фергананын улуң ажил-агың чөвүлдеринин алдыга улуң ажил-агың чөвүлдерин бүгү 9 айларынин планын күсөткөш болгаш ажил күсөткөш.

1958 чылдың 9 айларынин дургузунда күрүнө үлөтпүрүнүч ажилчы адырыгының талаш-биле ийити продукция 1957 чылдың оң-ла үзүңгө деңдөгөн дараазында хөжөгөдөгө көдүрөң: кара болгаш өңүгү металлургия талаш-биле

— 9 хуу, өттүрүч чүл болгаш көвөң-сазындан кылган пестер — 4,3 миллиард метр, дүктөн кылган пестер—225 миллион метр болгаш оон-да өскө.

Мал ажилының продукциянын күрүнө кураазынын өскөңинин түңсөдиге 9 айларын дургузунда чөңга, өрткөн чымдың оң-ла үзүңгө бодарга, элтти—186 мун тоннага, мал саржаан болгаш өскө-дөө сүтү продуктуларын сүткө дүжүрүп санаарга—1750 мун тоннага хөйү саткан.

Үлөтпүргө ажилчыларын күш-ажилының бүдүрүчүдү 1958 чылдың 9 айларын дургузунда, өрткөн чымдың оң-ла үзүңгө деңдөгө, 5,6 хуу өскөн. Үлөтпүргө ажилчыларын күш-ажилының бүдүрүчүдүн бедидеринин планын күсөткөн.

Үлөтпүр продукциянын бөтүңүн чидегеринин талаш-биле болгаш бир рубль өрткөтү бараан продукцияны чарыдалдар үлөтпүргө денелерин талаш-биле 1958 чылдың 9 айларынга доктаатынган оңалга ажил күсөткөн. Бүгү-дө барааның продукциянын талаш-биле бөтүңүн чидегеринин алдынган пландан ажил камнады 1958 чылдың 9 айларын дургузунда сөс маалард хире рубль

көвөң-сазындан кылган пестер — 4,3 миллиард метр, дүктөн кылган пестер—225 миллион метр болгаш оон-да өскө.

Мал ажилының продукциянын күрүнө кураазынын өскөңинин түңсөдиге 9 айларын дургузунда чөңга, өрткөн чымдың оң-ла үзүңгө бодарга, элтти—186 мун тоннага, мал саржаан болгаш өскө-дөө сүтү продуктуларын сүткө дүжүрүп санаарга—1750 мун тоннага хөйү саткан.

Үлөтпүргө ажилчыларын күш-ажилының бүдүрүчүдү 1958 чылдың 9 айларын дургузунда, өрткөн чымдың оң-ла үзүңгө деңдөгө, 5,6 хуу өскөн. Үлөтпүргө ажилчыларын күш-ажилының бүдүрүчүдүн бедидеринин планын күсөткөн.

АЗИЯ БОЛГАН АФРИКА ЧУРТТАРЫНЫҢ ЧОГААЛЧЫЛАРЫНЫҢ КОНФЕРЕНЦИЯЗЫ

ТАШКЕНТ. (СЭТА). Октябрь 11-де Азия болгаш Африка чурттарының чогаалчыларының конференциясында хүн чурумунуң ийити айтырымын—«Азия болгаш Африка чурттарының културалык болгаш барымын чүтүтү културалык-биле оң хамылаш» деп айтырымын чугулаштыр өгөдөгөн. Кыдат чогаалчы Чжоу Янниң чугулаш конференцияның кыриңгичлери улуң кичөөңгө-биле дыйнаан. Азияның болгаш Африканың улустары национвалдын хамырашпас чорун чаалап алырының өртү-биле чоруп турар уде барымын чүтүтү болгаш Чөн чүтүтү културалык харылдааларын айтырымын чаа буй-биле национал култураларын кайы-кайымын хүндөдиринге үндөшлөп шийтирлеэр ужурут. Колонизаторжу «културалык» хөжөгө айтырымын улуңу Кыдат урууланган. Оң-биле калы кыл улуң Чөн чүтүтү болгаш Барымын чүтүтү култураларының ази талаларын болгаш хамыктың мурнунда Совет Эвилелиниң бүгү төвүгүлүг дуржуугаларын өөренип турар.

Колонизатор өлүк бар чымдар уде барымын чүтүтү Чөн чүтүкө улуралыштыр көргүзүп болбас деп ийди литератор Пробох Кумар Санжал медегелен. Барымын чүтү-биле Чөн чүтүтү аразында културалык харылдааларын сымрай кылдыр тургузарын делегейин чактыс ай болур чорун негиз турар.

Барымын чүтү-биле Чөн чүтүтү култураларының үзүктел чөк хандырылганын дугайын, оларын бот-боттары үргүлүч байлырын өргөжөс чугулашымын дугайын Сөгөгаллы төлөсөн Семен Усман, дагестан чогаалчы Расул Гаматов, Корея Улуу-Демократия Республиканын литератору Сон Ен болгаш өскөлөр-даа чугулаш.

Пракка революциянын түңсөдиге де оң чогаалчыларын мурнуңа улуң делегтер ажилтыгынын дугайын ирак төлө Абдул Раззак Мохид-Дин чугулаш. Азия болгаш Африка улустарын улам ийди чөкшүлүк ажилымын хөжөгө Ташкент конференциясы бараан болур дээринге бүдүрүң оң чугулаш.

Чурукта: конференциянын президиумда.

СЭКП-нің XXI съездининге алдар кылдыр

Хүлөөлөзүн күсөткөн

Чаа-Хөл районун ажилчы чоннары Төрөн чуртуңа 50 мун центнер эки шынары тарааны белеткөп бөзүн хүлөөнгөн турган. Партия-организастык болгаш масса-политиктиң ажилды дийдишпашаан, социалисттик чарышты калбартканын түңсөдиге район күрүнөгө тараа белеткөөр сорулгалы октябрь 12-де чедидишканын күсөткөн.

СЭКП обком болгаш облкүсөкө районун ажилчы чоннарыга байыр чедирбашаан, тараа белеткөп уламчылар, дүжүт алап алымыңын чөккү күнөргө доозор дугайында иделген илдерген. Партиянын XXI съездинин чедидишканын ужураштырып район келер чылдың дүжүлүгө четкир, эки шынарың үлөзүңгө белеткөөрүн, кылды хүр чыл ажиларын ба-за иделген.

Даараныкчыларын чедидишкени

Совет Эвилелиниң Комунисттик партиязының өлөчү чөк төөгүлүг XXI съездининге болгаш Октябрь-ның социалисттик Улуң революция-зының 41 чыл оюну байырамына күш-ажилчы чаа-чаа чедидишканын ужураштыр дөш чырың Кызылдын дарааныңа комбинатының ажилчыларынын ортузунга улам калбарган.

Хүн бүрүңгө нормалын ажил чорутуу, эки шынарың хөй өрткөн ажилчы чоннарга хөйү дараа бар бөр, күш-ажилын бүдүрүчүлүүн улам бедидер дөш маалымчылар, мастерлер боттарына белеткөн толгарга хүлөөгелерин алганар. Партиянын XXI съездининге алдар кылдыр база Октябрь байырамына белеткөп ужураштыр дөш калбарткан социалисттик чарыштын түңсөдиге даараныңа комбинаты бо чылдың өрткөн тос айларын ийити продукция бүдүрүң планын

117,6 хуу, а барызың продукциянын бүдүрүң 113,6 хуу кылдыр күсөткөн, 578 мун рубльдин камнаштын чедиди алган.

Даараныңа комбинатының өлөң хөй ажилчыларын бо чылдың бүдүрүлгө планнары ажил күсөткөшпашаан, 1959 чылдың планнага кыриштыр ажилдап өгөдөгөн. Чикээ, даараныңа чөп Георгиева келер чылдың март айың, аш Верзалова—апрельдин, өш Золотухина—февральдин планнага кыриштыр чедидишканын ажилдап туралар. Бистин коллективтин келжүңгөрү продукция бүдүрүңүн чыл планын декабрь 1-де күсөткөш, чыл төлөчүгө чедир планын ажил 150 мун рубль немелде оуулан азырын хүлөөнгөн.

З. РЯСИН, даараныңа комбинатында партия организациязының секретары.

Малды хүр кыштагладыр

БАЯН-ТАЛА. (Телефон-биле). Нийтинин малы тоду, чымды болгаш хүр кыштагладырыңа Чөн-Хемчик районда «Октябрь 30 чымы» колхозту баштаар чери болгаш маалда парторганизация боттүг хөжөгө чегерин ап турар. Бо чымын колхозтуң шөзү малы 24 кезек, а мыйкың болза малы 16 кезек чегре кыштагалары планнаштырган. Кышталарда казак четкир, амгы уде септелге, кышка өскө-дөө белеткөөр организастык чоруп турар.

Барызың-де 600 хөй кирер чаа үш кажаларын кылды алган, ийди хөжөгөдөгү боза бир кажалын тудуу удавас доозор четкен. Ол

кышкың 100 ийне кирер чаа кажалын некей кылдыр-биле оң мал материалдарын өөртүп өгөдөй турган. Белеткөл кыштагаларын турарга, негетинин келген уде малды өлдөр сөзүп көжүрүңгө таарымчалык болур.

«Октябрь 30 чымы» колхоз бо чылдын мал чөп белеткөөрүн планын база чөгуур өйүңе күсөткөн: ийтинги 2500 тоннанын өртүңгө 2900 тоннаны белеткөөн, а силэс планы 1500 тонна турган, херек кырында оң 100 тоннаны ажил салган. Ол ийман 2 мун ажил тонна саваңгы база сарыаттан алган.

Суралың америк өрткөн, чогаалчы болган хөй-ийити ажилдакчы-чым Удман Дюбуани конференция ийи-биле уткан. Африка ызы-гүчүлүг американың хамыгы өргөдөр дөш демоселиниң дугайын өз бодуну чугулашга көргөсөн. Чили чогаалчы Франсиска Коинаи конференцияга байыр чедирген.

